

SAŽETAK PRESUDE

ROMEO CASTAÑO PROTIV BELGIJE OD DANA 9. SRPNJA 2019. GODINE ZAHTJEV BR. 8351/17

Odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga nije bilo dovoljno činjenično opravdano

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su djeca potpukovnika Ramóna Romea, kojeg je u Bilbao 1981. ubila specijalna jedinica terorističke organizacije ETA. Svi pripadnici specijalne jedinice su osuđeni, osim N.J.E. koja je pobjegla u Belgiju. Španjolska je tijekom 2003. i 2004. izdala dva europska uhidbena naloga za njezino uhićenje i predaju. Istražni sudac belgijskog prvostupanjskog suda 2013. je odredio pritvor N.J.E. Međutim, Optužno vijeće je odbilo izvršenje naloga utvrdivši da postoje opravdani razlozi za sumnju da bi izvršenje naloga ugrozilo temeljna ljudska prava N.J.E.. Stoga je ona puštena na slobodu. Belgijsko savezno tužiteljstvo uložilo je žalbu, koju je Kasacijski sud odbio. Španjolski istražni sudac je 2015. godine izdao novi europski uhidbeni nalog za uhićenje i predaju N.J.E., ali su ga belgijske vlasti odbile izvršiti iz istih razloga kao i ranije naloge.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 2. Konvencije, podnositelji zahtjeva su tvrdili da su belgijske vlasti, odlukom da ne izvršavaju europske uhidbene naloge, spriječile španjolske vlasti u kaznenom progonu osobe osumnjičene za ubojstvo njihovog oca.

OCJENA ESLJP-a

Glede pitanja nadležnosti Belgije sukladno članku 1. Konvencije, ESLJP je naveo da je prigovor podnositelja zahtjeva vezan za navodni propust tužene države da surađuje sa Španjolskom i poduzme potrebne korake kako bi se omogućilo suđenje osumnjičenoj za ubojstvo, a ne za navodni propust belgijskih vlasti da ispune postupovnu obvezu istrage ubojstva.

U skladu s obvezom međusobne suradnje država u kaznenim stvarima u okviru europskog uhidbenog naloga, Španjolska je obavijestila Belgiju o svojoj namjeri pokretanja postupka protiv N.J.E., te je zatražila njezino uhićenje i predaju. Ove su okolnosti bile dovoljne da se utvrdi nadležnost Belgije temeljem članka 1. za prigovor podnositelja zahtjeva o kršenju postupovnog aspekta članka 2. Konvencije. Stoga je odbijen prigovor tužene države o nespojivosti zahtjeva s Konvencijom *ratione loci*.

Nadalje, ESLJP je smatrao da u ovom predmetu treba ispitati: (1) jesu li belgijske vlasti pravilno odgovorile na zahtjev za suradnjom i (2) je li odbijanje suradnje bilo utemeljeno na legitimnim osnovama.

Što se tiče prvog pitanja, ESLJP je primijetio da su belgijske vlasti Španjolskoj dostavile pravilno obrazložen odgovor. Naime, belgijski Kasacijski sud je 2013. godine presudio da je odbijanje izvršenja europskih uhidbenih naloga bilo opravdano rizikom povrede temeljnih ljudskih prava N.J.E. u slučaju njezine predaje Španjolskoj, a posebno rizikom pritvaranja u uvjetima protivnim članku 3. Konvencije. Kada je 2015. godine izdan novi europski uhidbeni nalog, Optužno vijeće je utvrdilo da nove informacije nisu dovele do drugačijeg zaključka i da je ranija procjena potvrdila zapažanja Odbora za ljudska prava Ujedinjenih naroda, koji je između ostalog pozvao španjolske vlasti na ukidanje pritvora u izolaciji.

Stoga je ESLJP zaključio da je pristup belgijskih sudova bio kompatibilan s načelima utvrđenima u presudi [Pirozzi protiv Belgije](#), prema kojima se, u kontekstu izvršenja europskog uhidbenog naloga, mehanizam uzajamnog priznavanja ne bi trebao primjenjivati automatski i na štetu temeljnih ljudskih prava.

Razmatrajući drugo pitanje, ESLJP je naglasio da rizik nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja prema osobi čija se predaja traži može predstavljati legitiman razlog za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga. Ipak, tvrdnja o postojanju takvog rizika mora imati dovoljnu činjeničnu osnovu, pogotovo uzimajući u obzir prava trećih strana. U tom pogledu ESLJP je iznio slijedeća zapažanja.

Godine 2013. Optužno vijeće je svoju odluku temeljio uglavnom na međunarodnim izvješćima i kontekstu "suvremene političke povijesti Španjolske". Također se pozvalo na izvješće pripremljeno nakon redovnog posjeta Europskog odbora za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) Španjolskoj u 2011. godine. Godine 2016., usprkos novim informacijama dostavljenim u novom europskom uhidbenom nalogu, posebice u vezi s pritvorom u izolaciji, Optužno vijeće je utvrdilo da ne može odstupiti od ranije procjene. Ovaj zaključak donesen je bez provođenja detaljnog ispitivanja situacije i utvrđivanja stvarnog i pojedinačnog rizika povrede prava N.J.E. ili bilo kakvih strukturnih nedostataka u pogledu uvjeta pritvora u Španjolskoj. Nadalje, belgijske vlasti nisu iskoristile mogućnost koja je bila predviđena belgijskim zakonom, a koja se odnosi na traženje dodatnih informacija o mjestu i uvjetima pritvora radi provjere hoće li predaja N.J.E. rezultirati stvarnim i konkretnim rizikom od povrede njezinih konvencijskih prava.

Prema tome, ispitivanje koje su izvršili belgijski sudovi tijekom postupka predaje nije bilo dovoljno temeljito kako bi ESLJP utvrdio da je osnova na koju su se pozvali pri odbijanju predaje N.J.E., bila dovoljno činjenično utemeljena.

Slijedom navedenog, Belgija nije ispunila svoju obvezu suradnje koja proizlazi iz postupovnog aspekta članka 2. Konvencije, stoga je došlo do povrede te odredbe.

Međutim, ESLJP je istaknuo da utvrđenje ove povrede ne znači da Belgija mora predati N.J.E. Španjolskoj. Naime, tužena država i dalje ima obvezu provjeriti postoji li rizik od postupanja protivnog članku 3. Konvencije u slučaju predaje N.J.E. španjolskim vlastima. Općenito govoreći, ova presuda se ne smije tumačiti kao smanjivanje obveza država da se suzdrže od predaje pojedinaca državi moliteljiici kada postoji opravdani razlog za sumnju da će ta osoba, u slučaju izručenja, biti podvrgnuta postupanju protivnom članku 3. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.